

Parallels in Sefer Bereshit: מעשה אבות סימן לבנים

Parshat Toldot: The Might of Yitzchak

1. זוהר החדש (כרך א) פרשת יתרו

יצחק דדרגיה גבורה

2. שו"ת רשב"א ה:קטו

וגי ברכות אלה הראשונה נתקנה כנגד אברהם שהוא איש חסד כאומרם חסד לאברהם. **השנית כנגד יצחק איש פחד, והוא איש גבורה שנתגבר לפשוט צוארו לאהבתו יתברך ולהעקד וכאילו מת וכאילו היה אחר המות.** והגי כנגד יעקב שהוא איש אמת כאומרם תתן אמת ליעקב וגו', ובזרעו נתאמת, כי אמתת השלטון והנצחון לשי"ת לא לגלגל ולא למלאך כי שרה עם אלהים ועם אנשים ויוכל. וזרעו שיצאו ממצרים כנגד המזל שהיה כנגדם כאילו עומדים בכור חזק כברזל. והוא אומרם ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים. ואומר ויוציאך בכחו הגדול ממצרים ע"כ.

3. בראשית לא

(מב) לולי אלהי אבי אלהי אברהם **ופחד יצחק** ה'ה לי כי עתה ריקם שלחתיני את עניי ואת יגיע פפי ראה אלהים ויזכח אמש.

(נג) אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם וישבע יעקב **בפחד אביו יצחק.**

4. משנה אבות ד:א

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שפאמר (תהלים קיט) מכל מלמדי השפילתי כי עדותיך שיהיה לי. **איזהו גבור הכובש את יצרו שפאמר (משלי טז) טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר.** איזהו עשיר השמח בחלקו שפאמר (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה. וטוב לך לעולם הבא. איזהו מכבד המכבד את הבריות שפאמר (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובזי יקלו:

שופטים פרק יג

(א) ויסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני י"י ויתגם י"י בגד פלשתים ארבעים שנה. (ב) ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מנוח ואשתו עקרה ולא ילדה. (ג) וירא מלאך י"י אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן. (ד) ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא. (ה) כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא נחל להושיע את ישראל מיד פלשתים. (ו) ותבא האשה ותאמר לאישה לאמר איש האלהים בא אלי ומראהו כמראה מלאך האלהים נורא מאד ולא שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו לא הגיד לי. (ז) ויאמר לי הנך הרה וילדת בן ועתה אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמאה כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן עד יום מותו. (ח) ויעתר מנוח אל י"י ויאמר בי אדוני איש האלהים אשר שלחת יבוא נא עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער היולד. (ט) וישמע האלהים בקול מנוח ויבא מלאך האלהים עוד אל האשה והיא יושבת בשדה ומנוח אישה אין עמה. (י) ותמהר האשה ותרוץ ותגד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש אשר בא ביום אלי. (יא) ויקם וילך מנוח אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני. (יב) ויאמר מנוח עתה יבא דברך מה יהיה משפט הנער ומעשהו. (יג) ויאמר מלאך י"י אל מנוח מפל אשר אמרתי אל האשה תשמר. (יד) מפל אשר יצא מגפן היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל טמאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר. (טו) ויאמר מנוח אל מלאך י"י נעצרה נא אותך ונעשה לפניך גדי עזים. (טז) ויאמר מלאך י"י אל מנוח אם תעצרני לא אכל בלחמך ואם תעשה עלה לי יי תעלגה כי לא ידע מנוח כי מלאך י"י הוא. (יז) ויאמר מנוח אל מלאך י"י מי שמך כי יבא [דברך] (דברך) וכבדנוך. (יח) ויאמר לו מלאך י"י למה זה תשאל לשמי והוא פלאי. (יט) ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור ליי ומפלא לעשות ומנוח ואשתו ראים. (כ) ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך י"י בלהב המזבח ואשתו ראים ויפלו על פניהם ארצה. (כא) ולא יסף עוד מלאך י"י להראה אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך י"י הוא. (כב) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. (כג) ותאמר לו אשתו לו חפץ י"י להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וקעת לא השמיענו כזאת. (כד) ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו י"י. (כה) ותחל רוח י"י לפעמו במנחה דן בין צרעה ובין אשתאל.

5. בראשית כו:יב-ג

ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שְׁעָרִים ויבְרַכְהוּ יְקוֹק. ויגְדַל הָאִישׁ ויגְדַל הַלֶּוֹף ויגְדַל עַד כִּי גָדַל מְאֹד.

6. שופטים יג:כד

ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויבְרַכְהוּ יְקוֹק.

7. רש"י כה:ב

אל תרד – שהיה דעתו לרדת מזכרים, כמו שירד חזיו בימי הרעבא מזכרימה, שאתה עולה תמימה, ואין חולה לארץ כד"י כן.

Yitzchak vs. Shimshon

Relationship with parents	...ויילכו שניהם יחדו. (ז) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האיש והעצים ואיזה השָׁה לַעֲלֶה. (ח) ויאמר אברהם אלהים יראה לו השָׁה לַעֲלֶה בני וילכו שניהם יחדו. ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אפד לרשתך את ארץ מגרד אשר נתן אלהים לאברהם. ויבאה יצחק האהלה שרה אמו וישח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו.	(ב) ויעל ויגד לאביו ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנתה מבנות פלשתים ועתה קחו אותה לי לאשה. (ג) ויאמר לו אביו ואמו ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני.
Intermarriage opposites	(ג) ואשביעך ביקוק אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי יושב בקרבן. (ד) כי אל ארצי ואל מולדתי תלד ולקחת אשה לבני ליצחק.	האין בבנות אחיד ובכל עמי אשה כי אתה הולד לקחת אשה מפלשתים הערלים
Shidduch process	(סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב. (סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים.	ויגד שמשון תמנתה וירא אשה בתמנתה מבנות פלשתים.
Blinding process	כשנעקד ע"ג המזבח והיה חזיו רוצה לשחטו. בלאתה שעה נפתחו השמים וראו מלאכי השרת והיו זוכים וירדו למעותיהם ונפלו על עינו, לפיכך כהו עינו.	ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו עזתה ויאסרוהו בנחשפים ויהי טוחן בבית [האסורים] (האסירים).
Premature death	ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבוע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו. קצר הקצ"ה ה' שנים משנותיו, שילחק חי ק"פ שנים וזה קע"ה...	(טו: כ) וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה . (טז: לא) ...ויגדו אחיו וכל בית אביהו וישאו אתו ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשתאל בקבר מנוח אביו והוא שפט את ישראל עשרים שנה
Giving away everything??	(ג) ואל שדי ברך אתך ויברך ויברך והיית לקהל עמים (ד) ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אפד לרשתך את ארץ מגרד אשר נתן אלהים לאברהם.	ויגד לה את כל לבו ויאמר לה מורה לא עלה על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי אם גלחתי וסר ממני כחי וחליתי והייתי ככל האדם.

The Binding of... Shimshon

8. שופטים טו:יב-יד

(יב) ויאמרו לו **לאסרף** גרדנו לתתך ביד פלשתים ויאמר להם שמשון השבעו לי כן תפגעו בי אתם. (יג) ויאמרו לו לאמר לא פי **אסר נאסרף** ונתנוך בידם והמת לא נמיתך **ויאסרהו** בשנים עבתיים חדשים ויעלוהו מן הסלע. (יד) הוא בא עד לחי ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח עליו ריח יימי ותהיינה העבתיים אשר על זרועותיו כפשתים אשר בערו באש וימסו **אסוריו** מעל גדיו.

9. שופטים טז:ג

וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאהז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הבריה וישם על פתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני חברון.

10. שופטים שם

(ה) ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי במה כחו גדול ובמה נוכל לו **ויאסרנוהו** לענותו ונאנחנו נתן לך איש אלף ומאה כסף. (ו) ותאמר דלילה אל שמשון הגידה נא לי במה כחך גדול ובמה **תאסר** לענותך. (ז) ויאמר אליה שמשון אם **יאסרני** בשבעה יתרים לחים אשר לא חרבו וחליתי והייתי כאחד האדם. (ח) ויעלו לה סרני פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא חרבו **ותאסרהו** בהם. (ט) והארב ישב לה בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון ונתק את היתרים כאשר ינתק פתיל הנערת בהריחו אש ולא נודע כחו.

(י) ותאמר דלילה אל שמשון הנה התלת בי ותדבר אלי כזבים עתה הגידה נא לי במה **תאסר**. (יא) ויאמר אליה אם **אסור יאסרוני** בעבתיים חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד האדם. (יב) ותקח דלילה עבתיים חדשים **ותאסרהו** בהם ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון והארב ישב בחדר וינתקם מעל זרועותיו כחוט.

(יג) ותאמר דלילה אל שמשון עד הנה התלת בי ותדבר אלי כזבים הגידה לי במה **תאסר** ויאמר אליה אם תארגי את שבע מחלפות ראשי עם המסכת. (יד) ותתקע בידך ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וייקח משנתו ויסע את היתד הארג ואת המסכת.

(כא) ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו עתה **ויאסרוהו** בנחשתיים ויהי טוחן בבית [האסורים] (האסירים).

11. סוטה י.

כתיב (שופטים יג) 'וירד שמשון תמנתה' וכתוב (בראשית לא) 'הנה חמיד עולה תמנתה' – א"ר אלעזר שמשון שנתגנה בה כתיב ביה ירידה יהודה שנתעלה בה כתיב ביה עליה.

12. שופטים טז:כג-כה

(כג) וסרני פלשתים נאספו לזבח זבח גדול לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו **נתן אלהינו בידנו** את שמשון אויבנו. (כד) ויראו אתו העם **ויהללו את אלהיהם** כי אמרו **נתן אלהינו בידנו את אויבנו** ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את חללינו. (כה) ויהי [כטוב] (כי טוב) לבם ויאמרו קראו לשמשון **וישחק** לנו ויקראו לשמשון מבית [האסורים] (האסירים) **ויצחק** לפניהם ויעמידו אותו בין העמודים.

13. בראשית כו:כג-לג

(כג) ויעל משם באר שבע. (כד) וירא אליו יקוק בפליה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתיך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי. (כה) ויבן שם מזבח ויקרא בשם יקוק ויט שם אהלו ויקרו שם עבדי יצחק באר. (כו) ואבימלך הלך אליו מגרר ואחוזת מרעהו ופיכל שר צבאו. (כז) ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם. (כח) ויאמרו **ראו ראינו כי ה'ה יקוק עמך** ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך. (כט) אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה **ברוך יקוק**. (ל) ויעש להם משתה ויאכלו וישתו. (לא) וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום. (לב) ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים. (לג) ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה.

14. בראשית כא:כב-לג

(כב) ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר **אלהים** עמך בכל אשר אתה עשה. (כג) ועתה השבעה לי **באלהים** הנה אם תשקור לי ולניני ולנכדי כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי וגם הארץ אשר גרתי בה. (כד) ויאמר אברהם אנכי אשבע. (כה) והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך. (כו) ויאמר אבימלך לא נדעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום. (כז) ויקח אברהם צאן ופקד ויתן לאבימלך ויקרתו שניהם ברית. (כח) ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן לבדן. (כט) ויאמר אבימלך אל אברהם מה הנה שבע כבשת האלה אשר הצבת לבדן. (ל) ויאמר כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת. (לא) על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם. (לב) ויקרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר צבאו וישבו אל ארץ פלשתים. (לג) וישע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם י"י אל עולם. (לד) ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים.

15. בראשית רבה נו

ויעקד את יצחק בנו – בשעה שבקש אברהם לעקד יצחק בנו, אל אבא יבחור אני וחוששני שמא יזדעזע גופו מפחדה של סכין ואצערך, ושמה תפסל השחיטה ולא תעלה לך לקרבן. אלא כפתני יפה יפה. מיד ויעקד את יצחק.

16. רש"י כד:סב

מזוה צאר לחי ראי – שהלך להביא הגר לאברהם חזיו שיסאנה.

17. רש"י לז:לג, לה

(לג) ולמה לא גילה לו הקב"ה? לפי שהחרימו וקיללו את כל שיגלה ושתפוחו להקב"ה עמהם. אבל יחזק היה יודע שהוא חי, אבל אמר: היאך אגלה, והקב"ה אינו רואה לגלות לו.

(לה) ויבך אותו חזיו – יחזק בוכה היה מפני כרתו של יעקב, אבל לא היה מתאבל שהיה יודע שהוא חי.

18. רשב"ץ – פירוש על אבות

ובויקרא בילמדנו ובמדרש תהלים גבורי כח אלו שומרי שביעית שרואה כרמו וגנתו לפניו מפורצים ובני אדם כנכסים בהם ואוכלים ואינו מדבר וזהו שאמר בן זומא אי זהו גבור זה הכובש את יצרו.

19. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויקרא

בָּרְכוּ יְקִי מְלֹאכֵי גִבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ (תהלים קג) – רבי יצחק נפחא אומר אלו שומרי שביעית, ולמה נקרא שם גבורי כח רואה ששדהו מופקרת ואילנותיו מופקרים והסייגים מפורצים ורואה פירותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר, ושנו רבותינו איזהו גבור הכובש את יצרו.

20. בראשית כו

(טו) וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אַבְיָו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אַבְיָו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עֶפְרָי. (טז) וַיֹּאמֶר אַבְיָו אֶל יִצְחָק לֵךְ מֵעַמְנוּ כִּי עֲצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד. (יז) וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל גֶּרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם. (יח) וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אַבְיָו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת פְּשֻׁמוֹת אֲשֶׁר קָרָא לָהֶן אַבְיָו. (יט) וַיַּחְפְּרוּ עֲבָדֵי יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים. (כ) וַיְרִיבוּ רַעֲיֵי גֶרָר עִם רַעֲיֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם הַבְּאֵר עֵשֶׂק כִּי הִתְעַשְׂקוּ עִמּוֹ. (כא) וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרַת וַיְרִיבוּ גַם עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטָנָה. (כב) וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֲרַת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחֻבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי עֲתָה הִרְחִיב יְיָ לָנוּ וַפְרִינוּ בְּאֶרֶץ. (כג) וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע.

21. נצי"ב שם

וכל זה סימן לזמן הגלות, דהגירושין גורמים כמה דברים, זה נגזל בטענה כל שהיא, וזה נגזל גם שלא בטענה, וזה מצליח במקום גירושיו יותר מכאשר היה, וגם הגירוש גורם פריה ורביה בישראל יותר משהיו במקום אחד. והנה כבר ידענו מברית בין הבתרים שהגלות החלה מיצחק, על כן באו אותות הגלות בו.